

Infinitivy

Latina tvoří celkem **šest** infinitivů (na rozdíl od češtiny, která tvoří infinitivy dva: aktivní typu *dělat* a pasivní typu *být dělán*).

Latinské infinitivy rozlišují:

- **slovesný rod**
aktivum – pasivum
- **slovesný čas**
Oproti určitým slovesným tvarům ale nejde o vyjádření skutečného času, kdy k ději došlo, dochází nebo dojde (minulost – přítomnost – budoucnost), nýbrž jedná se o čas tzv. **relativní**: vyjadřuje, v jakém časovém **vztahu** je infinitiv vůči určitému slovesu, s nímž je spojen (děj vyjádřený infinitivem může být k ději určitého slovesa **současný**, **předčasný** nebo **následný**).

Aktivum

	současnost (tzv. infinitiv prézentu)	předčasnost (tzv. infinitiv perfekta)	následnost (tzv. infinitiv futura)
I. konjugace	<i>laud-ā-re</i>	<i>laudāv-isse</i>	<i>laudātūrus, -a, -um esse</i>
II. konjugace	<i>mon-ē-re</i>	<i>monu-isse</i>	<i>monitūrus, -a, -um esse</i>
III. konjugace	<i>leg-e-re</i>	<i>lēg-isse</i>	<i>lēctūrus, -a, -um esse</i>
IV. konjugace	<i>aud-ī-re</i>	<i>audīv-isse</i>	<i>audītūrus, -a, -um esse</i>
nepravidelná slovesa	<i>(esse, posse, velle, ferre...)</i>	<i>fu-isse</i> <i>potu-isse</i> ...	

Pasivum

	současnost (tzv. infinitiv prézentu)	předčasnost (tzv. infinitiv perfekta)	následnost (tzv. infinitiv futura)
I. konjugace	<i>laud-ā-rī</i>	<i>laudātus, -a, -um esse</i>	<i>laudātum īrī</i>
II. konjugace	<i>mon-ē-rī</i>	<i>monitus, -a, -um esse</i>	<i>monitum īrī</i>
III. konjugace	<i>leg-ī</i>	<i>lēctus, -a, -um esse</i>	<i>lēctum īrī</i>
IV. konjugace	<i>aud-ī-rī</i>	<i>audītus, -a, -um esse</i>	<i>audītum īrī</i>

Ve spojeních určité sloveso (např. modální, fázové apod.) + infinitiv se používají infinitivy s významem současnosti (= infinitivy prézentu), např. *volō ire* ‚chci jít‘, *potest laudārī* ‚může být chválen / lze (ho) chválit‘. Infinitivy s významem předčasnosti a následnosti lze použít pouze v tzv. vazbách **akuzativu s infinitivem** a **nominativu s infinitivem**.

Akuzativ s infinitivem

Zejména (ale nejen) po slovesech **mluvního projevu** (*říkat, vyprávět, odpovídat* apod.), **smyslového vnímání** (*vidět, slyšet...*) či **vědění a myšlení** (*vědět, uvažovat* apod.), nestojí v latině vedlejší věta tak jako v češtině (*říkám, že...; vidím, že...; vím, že...* apod.), nýbrž polovětná konstrukce, které se tradičně říká **vazba akuzativu s infinitivem**. Podobné konstrukce známe např. z angličtiny (*I know him to be an honest man.* ‚Vím, že je to čestný muž.‘). V této vazbě substantivum nebo zájmeno v akuzativu (= angl. *him*) odpovídá podmětu v české vedlejší větě (zde nevyjádřené ‚on‘) a infinitiv (*to be*) odpovídá přísudku – určitému slovesu („je“). Podobně je tomu v latině, kde je ovšem navíc možné díky větším nabídce infinitivů precizněji vyjádřit časový vztah mezi dějem vyjádřeným slovesem hlavní věty a dějem vyjádřeným infinitivem:

<i>Videō patrem venīre.</i>	Vidím, že otec	přichází.	současnost
<i>venisse.</i>		přišel.	předčasnost
<i>ventūrum esse.</i>		přijde	následnost
<i>Sciō mātrem laudāre.</i>	Vím, že matka	chválí.	současnost
<i>laudāvisse.</i>		(po)chválila.	předčasnost
<i>laudātūram esse.</i>		pochválí.	následnost

Podobně v pasivu:

<i>Sciō mātrem laudārī.</i>	Vím, že matka	je chválena.	současnost
<i>laudātam esse.</i>		je/byla (po)chválena.	předčasnost
<i>laudātum īrī.</i>		bude pochválena.	následnost

Čas infinitivu je **relativní**, tj. vyjadřuje pouze **vztah** k ději nadřazeného určitého slovesa. Nezáleží tedy na tom, v jakém (absolutním) času nadřazené sloveso je:

<i>Scīvī patrem venīre.</i>	Věděl jsem, že otec	přichází.	současnost
<i>venisse.</i>		přišel.	předčasnost
<i>ventūrum esse.</i>		přijde.	následnost

Součástí infinitivů perfekta pasiva (*laudātus, -a, -um esse*) a futura aktiva (*laudātūrum, -a, -um esse*) jsou participia. Ta stojí ve vazbě akuzativu s infinitivem vždy v akuzativu a musí být v gramatické shodě (v čísle a rodu) s příslušným substantivem či zájmenem:

<i>Audiō tuās filiās laudātās esse.</i>	‚Doslýchám se, že tvoje dcery byly (po)chváleny.‘
<i>Crēdō magistrōs laudātūrōs esse.</i>	‚Věřím, že učitelé budou chválit.‘

Součástí tvaru infinitivu futura pasiva (*laudātum īrī*) je tzv. supinum (*laudātum*) – tvar, který se neskloňuje a zůstává vždy ve stejném tvaru:

<i>Crēdō magistrōs laudātum īrī.</i>	‚Věřím, že učitelé budou chváleni.‘
--------------------------------------	-------------------------------------

!! Pozor! Na rozdíl od angličtiny **musí být podmět** vazby akuzativu s infinitivem **vždy vyjádřen**, a to i v případech, kdy je stejný jako podmět nadřazeného určitého slovesa. V takovém případě se ve vazbě akuzativu s infinitivem použije příslušné osobní nebo zvrtné zájmeno:

<i>Crēdō mē laudātum īrī.</i>	(x <i>I hope to be praised.</i>)
<i>Titus scit sē optimum esse.</i>	(x <i>Titus knows to be the best.</i>)